

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN ĐÌNH DŨNG

**GIẢI PHÁP CHUYỂN DỊCH
CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA
TẠI HUYỆN HIỆP HÒA, TỈNH BẮC GIANG**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phạm Xuân Phương

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào khác. Các kết quả nghiên cứu của luận văn có tính độc lập, số liệu và dữ liệu sử dụng trong luận văn được trích dẫn đúng quy định.

Hà Nội, ngày tháng năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Đình Dũng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành Luận văn này, tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu Trường Đại học Kinh tế & Quản trị Kinh Doanh Thái Nguyên, các thầy cô giáo trong nhà trường, những người đã trực tiếp giảng dạy, trang bị cho tôi những kiến thức cơ bản, hướng dẫn tôi trong học tập, rèn luyện và xây dựng, nghiên cứu Luận văn.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới **TS. Phạm Xuân Phương**, đã dành nhiều thời gian và công sức, tận tình hướng dẫn, giúp đỡ cho tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Thường vụ Huyện uỷ, UBND huyện Hiệp Hoà, tỉnh Bắc Giang, lãnh đạo cơ quan, đơn vị, UBND các xã, thị trấn của huyện đã cung cấp thông tin cần thiết và giúp đỡ tôi trong quá trình tìm hiểu, nghiên cứu đề tài tại địa bàn.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn cơ quan trực thuộc huyện Hiệp Hoà, các đồng chí, đồng nghiệp, gia đình và bạn bè đã quan tâm giúp đỡ, động viên, tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành đề tài này.

Xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, ngày tháng năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Đình Dũng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	viii
DANH MỤC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Kết cấu luận văn	3
Chương 1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HÓA	4
1.1. Một số vấn đề lý luận về chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp	4
1.1.1. Khái niệm về nông nghiệp và vai trò của sản xuất nông nghiệp trong nền kinh tế quốc dân	4
1.1.2. Cơ cấu kinh tế và chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp	6
1.1.3. Sản xuất hàng hoá và chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá	12
1.1.4. Nội dung chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá	15
1.1.5. Các yếu tố tác động đến chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá	15
1.2. Kinh nghiệm chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hoá một số nước trên thế giới và Việt Nam	19

Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.1.1. Phương pháp nghiên cứu thứ cấp.....	27
2.1.2. Phương pháp nghiên cứu sơ cấp.....	27
2.1.3. Tổng hợp, phân tích và viết báo cáo.....	28
2.2. Các chỉ tiêu phản ảnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp được sử dụng trong nghiên cứu.....	28
Chương 3. THỰC TRẠNG CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP TẠI ĐỊA BÀN HUYỆN HIỆP HÒA	29
3.1. Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu.....	29
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên.....	29
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	34
3.1.3. Khái quát tình hình và kết quả hoạt động của huyện Hiệp Hoà, tỉnh Bắc Giang.....	38
3.1.4. Những thuận lợi (lợi thế) và những hạn chế, khó khăn của huyện.....	41
3.2. Thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế chung toàn huyện.....	43
3.2.1. Chủ trương của huyện về chuyển dịch cơ cấu kinh tế chung.....	43
3.2.2. Thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế chung của huyện Hiệp Hoà, tỉnh Bắc Giang.....	44
3.3. Thực trạng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp tại huyện Hiệp Hoà.....	46
3.3.1. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành sản xuất trong nông nghiệp ...	46
3.3.2. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo thành phần kinh tế.....	54
3.3.3. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo vùng.....	57
3.4. Phát triển sản xuất hàng hoá trong quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp ở huyện Hiệp Hoà.....	59
3.4.1. Phát triển sản xuất hàng hoá trong lĩnh vực trồng trọt.....	59
3.4.2. Phát triển sản xuất hàng hoá trong lĩnh vực chăn nuôi.....	61

3.4.3. Phát triển sản xuất hàng hoá trong lĩnh vực lâm nghiệp.....	62
3.4.4. Phát triển sản xuất hàng hoá trong lĩnh vực thuỷ sản	63
3.5. Đánh giá chung	64
3.5.1. Kết quả đạt được	64
3.5.2. Tồn tại, hạn chế	64
3.5.3. Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế	67
Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG SẢN XUẤT HÀNG HOÁ TẠI HUYỆN HIỆP HOÀ, TỈNH BẮC GIANG.....	68
4.1. Định hướng và mục tiêu.....	68
4.1.1. Định hướng.....	68
4.1.2. Mục tiêu.....	68
4.2. Một số giải pháp chủ yếu	69
4.2.1. Quy hoạch bố trí sản xuất	69
4.2.2. Giải pháp lao động	71
4.2.3. Giải pháp về vốn	72
4.2.4. Giải pháp về khoa học công nghệ	74
4.2.5. Giải pháp về thị trường tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp.....	75
4.2.6. Kết cấu hạ tầng phục vụ sản xuất nông nghiệp như: giao thông, điện, hệ thống cấp nước, thuỷ lợi.....	76
4.2.7. Cơ chế chính sách	77
4.2.8. Công tác quản lý nhà nước trên địa bàn.....	79
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	81
1. Kết luận	81
2. Kiến nghị.....	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO	85

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

BNN&PTNT	: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
BCHTU	: Ban chấp hành trung ương
BVTV	: Bảo vệ thực vật
CNH-HĐH	: Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
DV-TM	: Dịch vụ - Thương mại
GTSX	: Giá trị sản xuất
HĐND-UBND	: Hội đồng nhân dân - Ủy ban nhân dân
HTX	: Hợp tác xã
HQKT	: Hiệu quả kinh tế
PTNT	: Phát triển nông thôn
TB&XH	: Thương binh và xã hội
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Phân loại thổ nhưỡng của huyện Hiệp Hoà.....	31
Bảng 3.2. Hiện trạng sử dụng đất năm 2012.....	32
Bảng 3.3: Giá trị tổng sản phẩm của huyện giai đoạn 2008 - 2012.....	44
Bảng 3.4: Cơ cấu giá trị tổng sản phẩm các ngành kinh tế trên địa bàn huyện Hiệp Hoà	45
Bảng 3.5: Giá trị sản xuất nông nghiệp của huyện giai đoạn 2008 - 2012.....	46
Bảng 3.6: Chuyển dịch cơ cấu giá trị sản xuất nông nghiệp huyện giai đoạn 2008-2012	47
Bảng 3.7: Giá trị sản xuất nông nghiệp.....	48
Bảng 3.8: Chuyển dịch cơ cấu giá trị sản xuất nông nghiệp huyện Hiệp Hoà giai đoạn 2008-2012	49
Bảng 3.9: Tình hình phát triển ngành trồng trọt của huyện Hiệp Hoà giai đoạn 2008 - 2012	50
Bảng 3.10: Tình hình phát triển ngành chăn nuôi giai đoạn 2008-2012	51
Bảng 3.11: Tình hình phát triển ngành lâm nghiệp giai đoạn 2008-2012	52
Bảng 3.12: Tình hình phát triển ngành thủy sản giai đoạn 2008-2012.....	53
Bảng 3.13: Kết quả sản xuất của trang trại nông nghiệp trên địa bàn huyện Hiệp Hoà năm 2012	55
Bảng 3.14: Giá trị sản phẩm nông nghiệp của huyện Hiệp Hoà giai đoạn 2008-2012 theo các hình thức tổ chức sản xuất.....	56
Bảng 3.15: Giá trị và tăng trưởng giá trị sản phẩm nông nghiệp của huyện giai đoạn 2008-2012 theo các vùng kinh tế.....	58
Bảng 3.16: Tình hình phát triển sản xuất hàng hóa ngành trồng trọt giai đoạn 2008 - 2012	59
Bảng 3.17: Tình hình phát triển sản xuất hàng hóa ngành chăn nuôi giai đoạn 2008-2012	62
Bảng 3.18: Tình hình phát triển sản xuất hàng hóa ngành lâm nghiệp giai đoạn 2008-2012	62
Bảng 3.19: Tình hình phát triển sản xuất hàng hóa ngành thủy sản giai đoạn 2008-2012	63

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Cơ cấu sử dụng đất huyện Hiệp Hòa năm 2012.....	33
Biểu đồ 3.2. Cơ cấu lao động phân theo ngành kinh tế.....	36
Biểu đồ 3.3. Giá trị sản xuất nông nghiệp của huyện giai đoạn 2008 - 2012. 46	
Biểu đồ 3.4. Chuyển dịch cơ cấu giá trị sản xuất nông nghiệp.....	48

DANH MỤC HÌNH

Hình 3.1. Bản đồ hành chính huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang.....	30
---	----

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Nước ta là một nước nông nghiệp với khoảng 70% dân số sống bằng nghề nông, ngành nông nghiệp nước ta đã và đang sẽ còn giữ vị trí hết sức quan trọng trong nền kinh tế chung của cả nước, là tiền đề cho các ngành kinh tế khác phát triển. Sản phẩm nông nghiệp phục vụ cho nhu cầu tiêu dùng của xã hội, là sản phẩm tối cần thiết cho sinh hoạt hàng ngày của con người. Ngoài ra, nó còn là cơ sở cho sự sắp xếp, bố trí phân công lao động cho nền kinh tế quốc dân và góp phần tăng nguồn thu nhập của đất nước. Để giải quyết những vấn đề này thì việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp có vai trò hết sức quan trọng đối với nước ta.

Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa có cơ cấu hợp lý, phát triển nông nghiệp theo hướng hiệu quả, hiện đại, bền vững nhiều sản phẩm có giá trị gia tăng cao; phát huy mọi tiềm năng, phát triển nền nông nghiệp sản xuất hàng hóa lớn sẽ giải quyết việc làm, tăng thu nhập, cải thiện đời sống cho người nông dân; góp phần thực hiện thắng lợi Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới. Do đó, thúc đẩy quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa của cả nước nói chung và của mỗi tỉnh, huyện nói riêng là hết sức coi trọng, cần thiết.

Huyện Hiệp Hòa là huyện trung du của tỉnh Bắc Giang có 26 xã, thị trấn, trong đó có 13 xã miền núi, diện tích tự nhiên 201,12 km², dân số trên 221.843 người, nằm tiếp giáp thành phố Hà Nội, tỉnh Thái Nguyên và Bắc Ninh. Toàn huyện mật độ 1103 người/km². Nông nghiệp vừa là bộ phận quan trọng cơ cấu kinh tế của huyện, vừa có điều kiện phát triển theo hướng sản xuất hàng hóa. Vì vậy nông nghiệp là ngành được đặc biệt chú trọng trong chiến lược phát triển kinh tế của huyện. Trong nhiều năm qua, mức độ chuyển